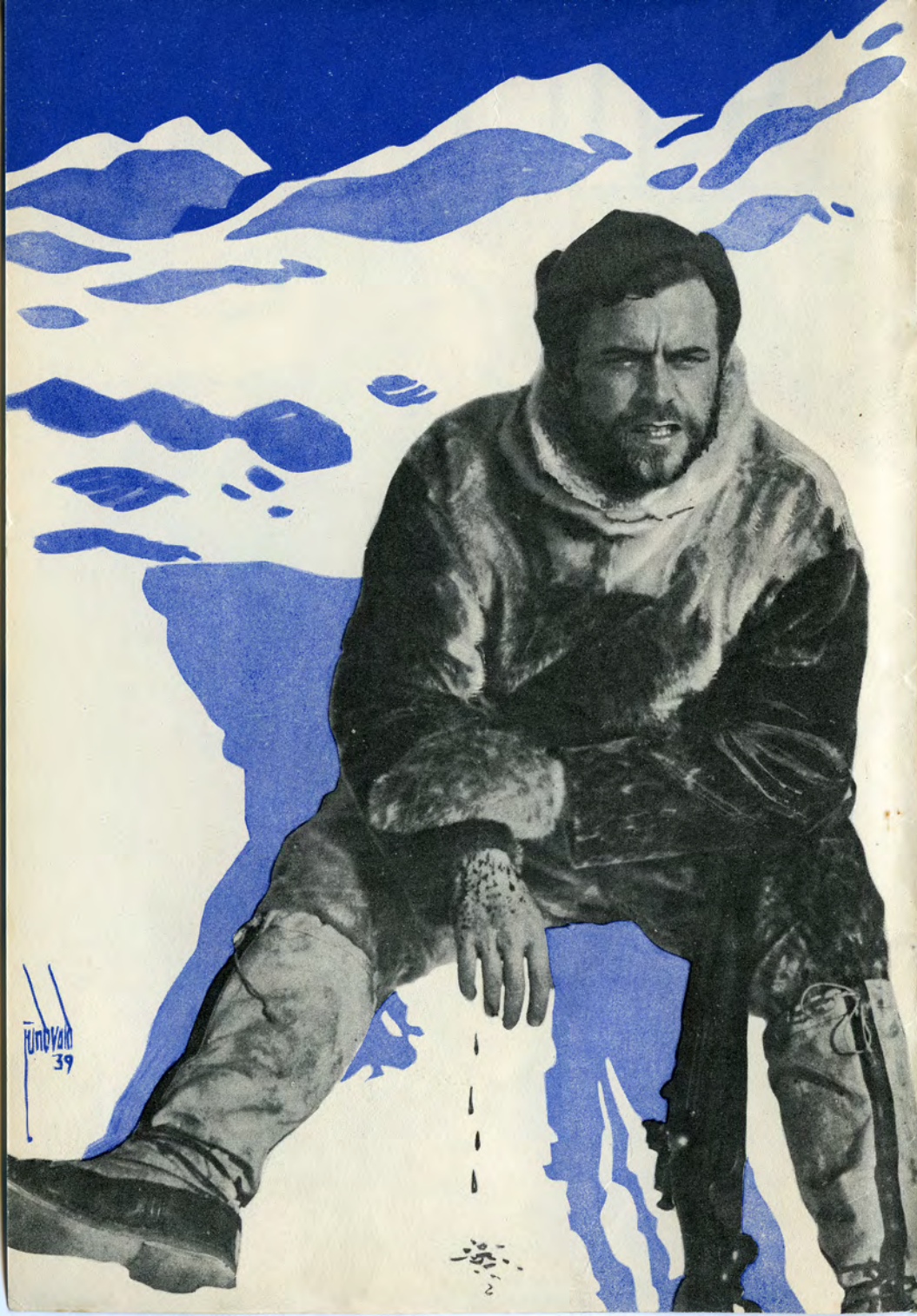

NORDHAVETS MÆND

TF
En ASA Film

TUNOVING
39

NORDHAVETS MÆND

Efter Manuskript af: PETER TUTEIN
Instruktion: LAU LAURITZEN
Foto: KARL ANDERSSON
POUL EIBYE - LEO HANSEN
Tone: POUL BANG
Musik. Tilrettet.: PETER DEUTSCH
Sangtekst: CARL VIGGO MEINCKE
Orkester: ERIK TUXEN
Kopi: JOHAN ANKERSTJERNE

I Hovedrollerne:

Konsul Jernø... JOHANNES MEYER
Sigurd Jernø... LAU jun.
Lorens..... POUL REICHHARDT
Aino Flatø GULL-MAJ NORIN
Edwin Flatø.... KNUD ALMAR
Gamle August.. VICTOR MONTELL
Kaptajn Ek..... CARLO WIETH
Sverre..... PAUL ROHDE
Kokken TORKIL LAURITZEN
Gamle Lise INGEBORG PEHRSON

NORDHAVETS MÆND er et primitivt Folk og Sælfangerens Lod er haard. Gennemblødte, i bidende Frost, slæber Gutterne deres tunge Læs over den knudrede Is, færger paa Isstumper over meterbrede Revner, falder i, kravler op og maser videre efter Skibet, hvis Master staar som Streger i Kimingen. Og det sker, at Projektøren lyser den halve Nat som et blegt Haab efter en Gut, der ikke er vendt tilbage. Hvert Aar har sin Række Forlis, hvoraf en Del uundgaaeligt maa være totale.

Paa hver Tur sværger Fangstfolkene, at det er deres sidste, og hvert Foraar kaster de Køjesækken i Jollen og ror ombord igen. Hvordan er de? Kig engang ned til dem en Aften i Lugaret. Om Ovnén hænger det vaade Tøj, Luften er blaa af Tobak. En Violin spiller, Gutternes Øjne bliver blanke, Livets Fata Morgana spejler sig i dem. Eller se dem, naar Isen knuser deres Fartøj i en rygende Orkan. Det er ikke Folk, der tror, de skal gaa under, men Folk der ved, at Sammenhold kan være Redning.

Fangstfolkene overvintrer ofte paa Østgrønland, Spitsbergen og andre af de arktiske Øer, dels frivilligt og dels som Forliste. I Begyndelsen af Oktober gaar Solen ned og vender først tilbage tre Maaneder efter. Vinternatten lister sig ind i Hytterne, den klæder Sindet af, gør det nøgent og saarbart. Taknemmelighed bliver en Byrde, Glemmebogen bliver lukket i, uoverlagte Ord kommer til at staa som flammende Neonrør. Ensomhed og Mørketid bundfryser let et Venskab. Ødemarkens Aande er bitter som Ulvens og Polarnattens Fysiognomi er smal som et Rovdyrs Pupil, som en Orm gnaver Ensformigheden sig længere og længere ind, maaske naar den ind og dræber Samvittigheden, og fra det Øjeblik er Mennesket farligt.

Peter Tulein.

VUGGEVISE

Synges af Gull-Maj Norin.

*Hvem kan sejle foruden Sejl,
Hvem kan ro uden Aare,
Hvem kan rejse fra Vennen sin
Uden at fælde en Taare.*

*Ingen Rose er uden Torn,
Ingen Fryd uden Smerte.
Hvis du stoler paa Kærlighed,
Koster det dig dit Hjerte.*

*Ingen Drømme er Evighed,
Lad kun Drømmene fare.
Lykken selv er et flygtigt Spil,
Kan ikke stedse vare.*

*Jeg kan sejle foruden Sejl,
Jeg kan ro uden Aare.
Ikke kan jeg rejse fra Vennen min
Uden at fælde en Taare.*

NORDHAVETS MÆND

MARTSSOLEN skinnede ned over Saltenfjorden. Langs Dalens Rande begyndte Græsset at grønnes og ude over det blaa Vand trak Edderfuglene med en Iver, der varslede Foraarets Komme.

Inde paa Skaanland laa Handelstedets røde Bygninger med alle Porte aabne. Døren til Kontoret gik op og Skaanlands Enehersker — Konsul Henrik Jernø kom ud paa Trappen og saa sig om med et hvast Blik. Straks blev der arbejdet febrilsk overalt, for Konsul Jernø var en frygtet og hadet Mand. Selv med Sønnen Sigurd stod han ikke paa nogen særlig venskabelig Fod. Denne havde da ogsaa altid maattet finde sig i Faderens Tyranni, men da Jernø paa denne straalende Martsdag i haarde Ord forbød ham at se mere til den Kvinde, som han elskede og ønskede at gifte sig med — blot fordi hendes Mor var en Lappepige, da tog Sigurd den store Beslutning at forlade sit Hjem uden Faderens Vidende.

Paa Skaanland ernærede Største-Parten af Befolkningen sig ved Sælfangst. Hvert Foraar gaar Sælfangskibene over til Vesterisen paa Grønland og kommer efter en 3 Maaneders Tid tilbage med Aarets første Fangst.

Om Aftenen stak Sigurd over til Skarvenæs, hvor hans Elskede — Aino Flato — boede med sin Far. Han fortalte hende om sit Sammenstød med Faderen og sin Plan om at stikke af. Aino blev bedrøvet og betroer ham, at hun skal have et Barn, men indser dog at netop derfor er det nødvendigt for Sigurd at drage ud og tjene Penge. De skilles saa efter at have aftalt at gifte sig i Begyndelsen af Juli.

Den næste Morgen stod Sælfangskibet »Vesle Kari« ud af Havnen med Reederens egen Søn ombord som blind Passager.

Den anden April sejlede »Vesle Kari« ind gennem de første Striber af Is, og der blev travlt ombord. Gutterne sleb Knive og splejsede Reb til at slæbe Sælerne i, Skytterne pudsede Riflerne og Baadene blev svinget ud og gjort klar. I det uendelige strakte de store øde Isflager sig omkring dem, og inde paa Isen laa de hvide Sælunger og vendte og drejede sig; overalt stod Ungsæl og Gammelsæl i Stimer i det aabne Vand mellem Flagerne og stirrede forundret paa Skibet.

Som Dagene gik arbejdede »Vesle Kari« sig nærmere Land. De brune Fjelde ragede majestætisk op over det hvide Øde

Men Isen forandrede sig pludseligt. Tæt og uigennemtrængelig holdt den Skibet fast. Fra Dækket kunde man se, hvordan Dønningerne bevægede det hvide Dække. Skruningerne begyndte. I Takt med Dønningerne peb og sang de i mange Toner ledsaget af en hæs Skratten, naar Flagerne gnavede mod Skibssiden. Barometret sank med rivende Fart og med eet var Stormen over dem. Paa en Time blev Ishavet forvandlet til et Helvede. Man maatte dreje Hovedet væk fra Vinden for at aande. — Isgangen begyndte. — Flagerne kogte rundt mellem hinanden som Gryn i en Kedel. »Vesle Kari« sitrede i Ryk. Kaptajn Ek foer omkring og gav sine Ordre, men intet af hvad de gjorde hjalp mod de vældige Naturkræfter.

Pludselig jog et mægtigt Stykke Bræis sin Pande ind i Siden og skød et Stykke af Lønningen midt ind paa Dækket. Ek brølede: »Alle Mand til Storlugen — Provianten paa Dæk« En Knagen og Bragen forkyndte, at den ene Skibsside var trykket ind Vandet fossede ind Mandskabet forsøgte fortvivlet at kæmpe sig mod Orkanen og bjerge Provianten ind paa en af Isflagerne i Læ Vandet stod nu kun en Fod under Lugekarmen, og Ek gav Ordre til Mandskabet om at forlade det synkende Skib, kun han selv blev ombord for at hjælpe Kokken, der var spærret inde i sin Kabys af skruende Ismasser, men han stod magtesløs, og et Øjeblik efter væltede nye Ismasser sig ind over ham, og for Mandskabets rædselsslagne Øjne forsvandt han med det sidste af Skibet.

Paa Isflagen forsøgte Folkene at dække sig saa godt de kunde mod den isnende Storm Næste Morgen havde Stormen lagt sig, og Sigurd, der helt var sneet nede under den Presenning, hvor han var krøbet i Skjul sammen med 2 Slædehunde, fik gravet sig ud Det var imidlertid et sørgeligt Syn, der mødte ham. Overalt laa de ihjelfrosne Kammerater, kun een lykkedes det ham at faa Liv i — Lorens — en ung Mand, han havde haft nogle Smaaskænderier med ombord.

De pakkede paa Slæden, hvad de kunde slæbe med af Proviant, Værktøj og Vaaben, spændte Hundene for og begav sig paa den færlige Vandring over Isen ind mod Land. Dage og Nætter vandrede de. En skønne Dag syntes Lykken dog at smile til dem, da de dødtrette og ødelagte af en ny forrygende Storm pludselig fik Øje paa en forladt Hytte.

De tager den henrykte i Besiddelse og belaver sig paa en Overvintring dog stødigt haabende, at der skal komme et Skib og hente dem. En Dag faar de ogsaa Øje paa et Skib, der stiler lige imod dem — de farer henrykte ned til Hytten og pakker deres Sager — fortvivlet stor er derfor deres Skuffelse, da Skibet vender og forsvinder i Horisonten uden at have faaet Øje paa dem.

Det var nu blevet November og Mørketiden tog sin Begyndelse — og kun den, der har tilbragt en Vinter paa Grønland ved, hvad det vil sige — Dag og Nat er som eet, det evige Mørke gaar. En paa Nerverne og nedbryder Humøret og Livslysten. Lorens og Sigurd klarede sig dog i Begyndelsen godt sammen, men efterhaanden opstod der tusinde smaa Ting, som de irriteredes over hos hinanden, og da det saa ogsaa begyndte at blive smaat med Provianten, kom det til det ene Sammenstød efter det andet — i Begyndelsen kun Skænderier, men senere voldsomme Slagsmaal.

For hver Dag bliver Lorens mere og mere utilregnelig, og da Solen i Februar vender tilbage, er Forholdet mellem de to tidligere Kammerater blevet fuldstændig uudholdeligt. Sigurd er klar over Lorens' begyndende Sindssyge og søger paa bedste Maade at afværge Katastrofen, men da Lorens en Dag efter et Skænderi trækker Kniv mod ham, bliver det Draaben, der faar Bægeret til at flyde over.

Det lykkedes ikke Lorens at dræbe Sigurd, men nu er Mordlysten kommet op i ham, og sindssyg af Had til Kammeraten sniger han sig hen til denne, da han gaar til Fjelds for at skyde Ryper. Sigurd aner ikke Uraad, før han hører en Kugle hvisle forbi sit Øre — og en til — saa bliver han klar over Situationen og søger Dækning. Lorens forsøger en omgaaende Bevægelse, men i det Øjeblik han lægger sig med Lorens. Begge bliver ramt, Sigurd dog kun i Armen, mens Lorens stonnende synker om med et Skud i Mave. Sigurd skynder sig hen til ham for at hjælpe, men der er intet at gøre. Lorens dør efter først at være kommet over sin momentale Sindsforvirring og bedt Vennen om Tilgivelse.

Sigurd, der er dybt nedbøjet over at være blevet alene i Ødemarken og tilmed være den, der har dræbt Kammeraten omend i Selvforsvar, beslutter at forlade Hytten og søge sydover, da hans Proviant- og Ammunitionsbeholdning er meget lille. Efter et Par Dages træstesløs Tur finder han Spor af en Slæde med 8 Hunde og 2 Mand. Haabet blusser op og ivrigt forsøger han at indhente dem, men det er umuligt, og den 10. Dag sker der det forfærdelige, at han forstøver Foden. Et Par Dage endnu klarer han at drage videre, men Smærterne er uudholdelige, saa dødsens udmattet og mismodig bestemmer han sig til at sende Hundene afsted alene med en Meddelelse fastgjort i Halsbaandet, haabende paa, at de skulde kunne naa den anden Ekspedition. Selv lægger han sig i sin Sovepose paa Isen, resigneret ventende paa Hjælpen — eller Døden.

Med Opbydelse af sine sidste Kræfter skriver han i sin lille Dagbog en Tilstaelse om at have dræbt Lorens i Selvforsvar, derefter falder han hen i en Død, der grænser til Bevidstløshed.

Imidlertid er Hundene naaet frem til Geologen Beck's Lejr. En Hjælpeekspedition drager straks afsted, og det lykkes virkelig at finde den næsten af Sult og Kulde omkomne Sigurd. Da Beck bøjer sig over ham, finder han den skrevne Tilstaelse, læser den og betænker sig et Øjeblik. Han er en Mand, der kender Mørketidens og Ensomhedens Forbandelse — saa river han den pludselig i Stykker hvorfør lade dem begge undgåælde for Polarmattens Vanvid een havde betalt Prisen det maatte være nok

Derved udryddede han den eneste Hindring for Sigurd til at drage hjem til Aino og den lille Søn, hun havde født ham under hans lange Fravær, og hjem til Faderen, der ikke alene var villig til helt at tilgive Sønnen, men som længtes efter at optage ham, Aino og den lille Sonneson i sit Hjem.

S. L. MOLLERS BOGTR. KBHV.N.

Gull-Maj Norin i „Nordhavets Mænd“

TF
En ASA-Film